МҮАСИР ШӘРАИТДӘ АЗӘРБАЈЧАНДА КИТАБХАНА ГУРУЧУЛУҒУ НӘЗӘРИЈЈӘ ВӘ ТӘЧРҮБӘСИНИН ЕЛМИ ӘСАСЛАРЫ

Абузәр ХӘЛӘФОВ

Азәрбајчан Республикасынын әмәкдар мәдәнијјәт ишчиси, китабханашүнаслыг кафедрасынын мүдири, тарих елмләри доктору, профессор

Мүстәгил вә суверен Азәрбајчан Республикасынын јаранмасы халгымызын талејиндә бөјүк тарихи һадисәдир. Мүстәгиллик шәраитиндә өлкәнин сосиал-игтисади тәрәггиси, халгын мәдәни-мә'нәви потенсиалынын күчләнмәси, милли мәдәнијјәтимизин һәртәрәфли инкишафы үчүн бөјүк шәраит јаранмышдыр. Артыг өлкәдә демократијаны кенишләндирмәк, һүгуги, дүнјәви дөвләт јаратмаг үчүн бөјүк тәдбирләр һәјата кечирилмәјә башланылмышдыр. Бу тәдбирләр ичәрисиндә дөвләт гуручулуғунда фәал иштиракы вачиб сајылан кениш халг күтләсинин үмуммәдәни вә интеллектуал сәвијјәсинин ардычыл олараг јүксәлдилмәси, информасија илә тә'мин олунмасы мәсәләси мүһүм әһәмијјәт кәсб едир. Бу вәзифәләрин јеринә јетирилмәси дикәр мәдәнијјәт, тәһсил, мәтбуат органлары илә јанашы, информасија, мәдәнијјәт, тәһсил вә тәрбијә мүәссисәси олан китабханаларын гаршысында да мүһүм тәләбләр гојур.

Мәһз буна көрәдир ки, јени чәмијјәт гуручулуғу, базар игтисадијјаты шәраитиндә китабхана ишинин, китабханачылыг елминин демократик елми-нәзәри вә методоложи әсасларынын јенидән ишләнилмәси вә китабханашүнаслығын кәләчәјинин мүәјјәнләшдирилмәси зәрурәти мејдана чыхыр. Јени игтисади вә сијаси системин тәшәккүл тапдығы бир шәраитдә башлыча сөһбәт китабхана иши саһәсиндә мөвчуд принсипләрин јениләшдирилмәсиндән вә

гисмән дәјишдирилмәсиндән дејил, онларын көклү сурәтдә тәзәдән формалашдырылмасындан кедир. Бу да һәр шејдән әввәл кечмиш тоталитар режимдән, сосиализм гуручулуғу илләриндән мирас галмыш китабханаларын идеолокијалашдырылмасы, синфилик, партијалылыг, партија тәшкилатларынын дајаг базасы кими антиелми вә гејри-һуманист принсипләрин рәдд едилмәсини, онун дүнјәви һуманист принсипләрлә әвәз едилмәсини тәләб едир. Бу принсипләрин мүәјјәнләшдирилмәси китабханашүнаслығын да гаршысында бөјүк вәзифәләр гојур. Китабханашүнаслыг гәдим тарихә, дәрин нәзәри мәзмуна, кениш елми апарата, һәртәрәфли тәчрүби тәтбиг саһәсинә, һәмчинин бир чох башга елми фәнләрә хас олан хүсусијјәтләрә малик елм саһәсидир.

Тарихи инкишаф просесиндә минләрлә хүсуси истилаһа малик олан китабханашүнаслыг бир чох һуманитар вә ичтимаи елмләрлә дәрин интеграсија просесиндә инкишаф едиб тәкмилләшмишдир. XX әсрдә республикамызда милли дәјәрләрә сөјкәнән китабханашүнаслығын инкишафы саһәсиндә илк чидди аддымлар атылмыш, бир чох гијмәтли елми-тәдгигат әсәрләри, монографијалар мејдана чыхмыш, о, һуманитар елм кими тәшәккүл тапыб формалашмышдыр.

Сијаси, игтисади вә идеоложи саһәдә чидди дәјишикликләрин баш вердији индики шәраитдә чәмијјәтдә информасијанын ролу кетдикчә артыр. Чәмијјәтин информасија тәләбатынын өдәнилмәси, китабхана ишинин јени сијаси, игтисади идеоложи просесләрә табе едилмәсини, јени јараныб формалашмагда олан демократик просесләрә хидмәт етмәсини ирәли сүрүр. Бүтүн бунлар исә өз нөвбәсиндә китабхана ишинин кәләчәји, онун чәмијјәтдәки мөвгеји вә елмләр системиндә јери һаггында биткин олмаса да, мүәјјән гәдәр үмумиләшдирилмиш шәкилдә мә'лумат вермәји тәләб едир. Азәрбајчанда китабхана ишинин һазыркы тарихи шәраитлә ајаглаша билмәси үчүн анчаг онун ајры-ајры саһәләринин, бөлмәләринин өјрәнилмәси јох, дајандығы бүнөврәнин елми әсасларла јенидән нәзәрдән кечирилмәси тарихи зәрурәтә чеврилмишдир.

Чәмијјәтдә баш верән игтисади, сијаси, идеоложи дәјишикликләр, базар игтисадијјатына кечид, сосиализм гурулушунун сүгуту, бунунла да сосиализм вә коммунизмин нәзәри әсасы олан марксизм-ленинизмдән имтина едилмәси бүтүн һуманитар вә ичтимаи елмләр кими китабханашүнаслығын да нәзәри, тәчрүби вә методоложи әсасларынын јенидән ишләнилмәсини тәләб едир.

Китабханашүнаслығын елми-нәзәри вә методоложи проблемләринин јенидән тәдгиг едилиб өјрәнилмәси, һәр шејдән әввәл, республикамызын спесифик вә милли хүсусијјәтләри, китабхана

иши саhәсиндә әлдә едилмиш ән'әнәләр нәзәрә алынмагла дүнја китабханашүнаслығынын елми нәзәри мүддәаларындан, тәчрүбә-синдән вә үмумбәшәри дәјәрләрдән истифадә етмәји өн плана чәкир. Јени дүнјакөрүшү, тәфәккүр тәрзи бахымындан мүасир Азәрбајчан китабханашүнаслығына өтәри нәзәр салдыгда бу һәгигәт дәрһал ортаја чыхыр.

Әлбәттә, сөһбәт һеч дә индијә гәдәр елмимиздә формалашан мәһв-габагчыл ән'әнә вә идејалардан имтина етмәкдән, өз-өзүнү мәһв-дән, милли зәмин үзәриндә инкишаф етмиш елми-нәзәри бахышла-рын ләғвиндән дејил, мәсәләјә ачыг фикирлә јанашмагдан, јахшы, мүтәрәгги, елмә, халга хидмәт едән нә варса һамысыны горујуб сахламагла көһнәликдән, мүртәче дүнјабахышындан, марксизм-ленинизм еһкамларындан азад олмагдан кедир. Бу заман проблемә чох бөјүк еһтијатла, зәркәр дәгиглијилә јанашылмалы, китабхана-шүнаслығын дөврлә, заманла ајаглаша билән, заманын сыныг-ларындан мүвәффәгијјәтлә кечмиш, милли мәдәнијјәтимизин хәзинәсинә дахил олмуш сәрвәтләри горујуб сахланылмалы, анчаг өз әһәмијјәтини итирмиш, мүасир инкишафа мане олан, милли зәминдән узаглашмыш, космополит характер дашыјан мүддәа-лардан әл чәкилмәлидир. Дүнја китабханашүнаслығы чәббәха-насындан истифадә едәрәк елә нәзәри консепсија һазырламаг лазымдыр ки, тәкчә бизим өлкәдә јох, дүнјанын габагчыл дөвләтләриндә тәтбиг едилән консепсијалара ујғун кәлсин, онларла ајаглашсын, интеграсијаја кирмәк имканы әлдә етсин. Беләликлә, анчаг китабхана ишинин нәзәријјәсиндә дә тәчрүбәсиндә мөвчуд олан бошлуглары долдурмаг јох, һәмчинин узун илләрдән бәри китабханашүнаслығын өзүндә көк салмыш көһнә принсипләрдән: һәр шејдән әввәл, партијалылыг, синфилик, китабханаларын пар-тија тәшкилатларынын дајаг базасы олмасы, китабхана ишинин планлашдырылмасы вә планаујғун тәшкили, китабханачылыг ел-минин бир-бири илә барышмаз вә бир-биринин әкси олан ики чәбһәјә бөлүнмәси вә с. принсипләрдән чәсарәтлә имтина етмәк тарихи зәрурәтә чеврилмишдир.

Өз тәбиәти е'тибары илә мүртәче характерли олан бүтүн бу принсипләр узун илләрдән бәри китабханашүнаслығын инкиша-фында бухова чеврилмиш, китабхана ишиндә дүнјанын бүтүн де-мократик дөвләтләриндә мүвәффәгијјәтлә һәјата кечирилән һәгиги ислаһатлар апармаға манечилик төрәтмиш, китабханаларымызын башга өлкәләрин китабханалары илә әлагәсини мәһдудлашдыр-мыш, беләликлә дә дүнја китабханашүнаслығыны бир-биринә дүш-мән олан сосиализм китабханашүнаслығы вә буржуа китабха-нашүнаслығы чәбһәсинә парчаламышдыр. Бу бөјүк тарихи сәһв

узун мүддәт совет китабханашүнаслығында формалашан принсип-ләрин јениләшмәсини, онун дүнја китабханашүнаслығы принсип-ләриндән вә елми-нәзәри методларындан бәһрәләнмәсини тәләб едир. Өлкә китабханашүнаслығымызда китабхана ишинин сијасәтә јох, дүнја китабханашүнаслығына хас олан објектив тарихи ганун-лара табе олмасы принсипинин реаллашдырылмасы әсас вәзифә кими ортаја чыхыр.

О дөврдә китабхана гуручулуғу саһәсиндә һаким мөвге тутан партијалылыг принсипи совет китабханашүнаслығында мүһүм ис-тигамәтверичи рола малик иди. Китабханашүнаслыг өз елми тәд-гигатларыны тарихи инкишафын үмуми ганунаујғунлуглары әсасын-да јох, әввәлчәдән мүәјјәнләшдирилмиш, тәчрүбә илә һеч бир әлагәси олмајан мүчәррәд мүддәалар әсасында гурурду. Мәһз буна көрәдир ки, китабхана иши саһәсиндә баш верән һадисәләр он-лары доғуран објектив шәраитә ујғун тәһлил едилмир, әввәлчәдән мүәјјәнләшдирилмиш еһкама ујғунлашдырылырды. Бу принсип илк нөвбәдә тоталитар сензуранын јаранмасына сәбәб олмушду. Сен-зура китабхана фондларынын комплектләшдирилмәсиндә, фонд-лардан истифадә едилмәсиндә, горунуб сахланмасында чидди мане-чилик јаратмагла китабхана фондуна, китабхана тәснифатына даир нәзәријјәнин сахталашдырылмасына кәтириб чыхарырды.

Китабханалардан истифадә ишинә нәзарәт гојулмасы, фондда олан китабларын һеч дә бүтүн охучу күтләсинә верилә билмәмәси гајдалары дүнја тәчрүбәсиндә тәтбиг едилмәјән јени фондлар - "хүсуси фондлар" јарадылмасына сәбәб олмушду. "Хүсуси фонд-лар"да китабхананын бүтүн охучуларына јох, мүәјјән груп охучу-лара хидмәт едән китаблар сахланылырды. Белә китабларын сечи-либ "хүсуси фондлара" верилмәси јүксәк вәзифәли мә'мурлар тәрә-финдән мүәјјәнләшдирилирди. Бу мә'мурларын мүтәхәссис олмама-сы, китаб репертуарындан баш чыхармамасы бә'зән ән гијмәтли, елми вә мәдәни әһәмијјәтә малик олан китабларын белә фондлара дүшмәсинә, кениш охучу күтләсинин истифадәсиндән кәнарда галмасына сәбәб олурду. Бу антидемократик иш һеч бир мүзакирә олмадан анчаг јухарыларын көстәриши илә һәјата кечирилдијиндән јүзләрлә елми-бәдии, тарихи гијмәтә малик олан әсәрләр ја мәһв едилир, ја да ичтимаи истифадәдән чыхарылырды. Бу иш 30-чу илләрдә, шәхсијјәтә пәрәстишин шиддәтләндији дөврдә даһа күтләви характер алмыш, "халг дүшмәни" ады илә һәбс едилән көркәмли шәхсләрин әсәрләри китабханалардан чыхарылыб мәһв едилмишди.

Китаб фондларынын чидди сурәтдә азалмасына сәбәб олан амилләрдән бири дә 70 ил мүддәтиндә Азәрбајчан әлифбасынын

ики дәфә дәјишдирилмәси олмушдур. 1929-чу илдә әрәб графикасындан латын графикасына кечилмәси китабханаларда сахланылан вә әрәб әлифбасы илә чап едилмиш китабларын талејинә олдугча пис тә’сир көстәрди. Әрәб әлифбасы илә нәшр едилмиш китаблары јерләрдә олан мә'мурлар китабхана фондларындан күтләви сурәтдә чыхармаға башладылар. Белә фактлара Азәрбајчан китабхана тарихиндә тез-тез раст кәлмәк олур. Бә'зи кәнд рајонларында әлифба дәјишдирилдикдән сонра "көһнә әлифба өлдү"-дејә әрәб әлифбасында олан китаблары јығыб дәфн етмишләр.

Белә бир һәгигәти сөјләмәк јеринә дүшәр ки, 30-чу илләрдә - шәхсијјәтә пәрәстишин шиддәтләндији дөврдә инсанлар өз евләриндә әрәб әлифбасы илә јазылмыш китаблары сахламаға горхурдулар. Мәһз бу дөврдә белә китаблар китабханалардан да күтләви сурәтдә тәмизләнмишдир.

1939-чу илдә латын графикасынын рус графикасы илә әвәз едилмәси бу просесин тәкрарланмасына сәбәб олмушдур. Бундан башга, һәмин принсипләр јени китабхана-библиографија тәснифаты јаратмағы, бу тәснифатда марксизм-ленинизм классикләринин әсәрләрини өн плана чәкмәји, бу ишә милјонларла артыг вәсаит хәрчләмәји тәләб едирди. Америка китабхана тәснифаты олан онлуг тәснифатын јенидән ишләнмәсини, онун јени совет вариантынын јарадылмасыны вә бу тәснифатын китабханаларда тәдбигини буна мисал көстәрә биләрик. Белә тәснифатларын јарадылмасына сонракы илләрдә дә бөјүк әмәк сәрф едилмиш, бу ишлә бөјүк елми коллективләр мәшғул олмушдур. Партијалылыг принсипи китабхана каталогларынын тәртибиндә вә истифадәсиндә дә бөјүк әнкәлә чеврилмишди. Китабхана фондуну һәртәрәфли әһатә етмәли олан, фондун күзкүсү сајылан ваһид китабхана каталогларынын ики јерә: охучу вә хидмәт каталогларына ајрылмасы да бу принсипин тәләбләриндән ирәли кәлирди. Дүнја китабхана каталоглары тәчрүбәсиндә олмајан белә каталогларын мејдана кәлмәси әһалијә китабхана хидмәти ишиндә демократијанын чидди шәкилдә позулмасына әсаслы мисал иди.

Өлкә үчүн нүмунәви каталогларын јаранмасы вә онун мәчбури сурәтдә бүтүн рекионларда гәбул едилмәси дә китабхана ишинин демократик мәзмунуна, китабхана ишчиләринин вә нәзәријјәчиләринин фәалијјәтинә, тәшәббүсарлығына олдугча мәнфи тә'сир көстәрирди. Һәмчинин китабхана ишинә методики көмәк саһәсиндә бүрократик иш үсулу, инзибати амирлик методу өзүнә кениш јер тапмышды. Бу рәһбәрлик үсулу бә'зи һалларда ајры-ајры бүрократ мә’мурлар чиновникләр тәрәфиндән мәчбуријјәтә чеврилирди ки, бу да үмуми ишин тәшкилинә мәнфи тә'сир көстәрирди.

Китабханашүнаслыгда коммунист партијалылығы принсипинин хүсусилә охучулара хидмәт просесинә кениш тәтбиг едилмәси тәләб едилирди. Охучуларла ишә аид методик көстәричиләр, дәрсликләр, дәрс вәсаитләри, оху төвсијә сијаһылары, охучу каталоглары чидди нәзарәт алтында сахланылырды. Марксизм-ленинизм классикләринин, партија вә дөвләт хадимләринин әсәрләринин вә рәһбәр материалларын тәблиғинә хүсуси диггәт јетирилир, бүтүн китабханаларда бу ишә бөјүк әмәк сәрф едилирди.

Өлкәдә ичтимаи китабхана чәмијјәтләринин, ассосиасијаларынын, бирликләринин тәшкилинә шәраит јарадылмырды. Она көрә дә республикамызын китабхана ишчиләринин дүнја китабханачылары илә кечирилмәсинә диггәт јетирилмирди. 70 ил мүддәтиндә Азәрбајчанда әлагәси, гаршылыглы јарадычылыг мүнасибәтләри јох дәрәчәсиндә иди. Китабхана ишинин елми-нәзәри, методики вә тәшкилати мәсәләләрини һәлл едәчәк гурултајлар, конфранслар, елми јығынчаглар китабхана ишчиләринин чәми бир гурултајы кечирилмишдир ки, о да XXI гурултајын гәрарларынын јеринә јетирилмәси мәсәләсини мүзакирә етмишдир. Һалбуки совет һакимијјәти илләриндә илк дәфә кечирилән бу гурултајда республикамызда китабхана ишинин мүһүм проблемләринин һәлл едилмәси зәрури иди. Һәгиги халг китабхана һәрәкаты китабхана ишиндә ичтимаи әсасларла әвәз едилмишди. Ичтимаи әсаслар исә бә'зи һалларда китабхана ишинә хејир вермәк әвәзинә зәрәр верирди. Мәсәлән, биз Азәрбајчанын тимсалында бунун даһа бариз нүмунәсини көрә биләрик. 1960-чы илләрдә республика Мәдәнијјәт Назирлијинин бүдчәси азалдылан заман о дөврдә Назирлијә рәһбәрлик едән мә'мурлар бу бүдчә кәсирини өдәмәк үчүн республиканын бүтүн кәнд китабханаларыны ичтимаи әсаслара кечирдиләр. Аз бир мүддәт исчәрисиндә бу китабханалар тамамилә дағылды. Тезликлә бу ишин сәһв олдуғу ајдынлашды. Сонракы 20 ил әрзиндә бу китабханалары анчаг бәрпа етмәк мүмкүн олду.

Инзибати амирлик системинин тәбиәтиндән доған белә бир мәсәләни дә гејд етмәк јеринә дүшәр ки, бу дөврдә китабхана иши һаггында дөвләт гәрарлары ишләмир, низамнамә вә рәһбәр сәнәдләр дә јерли-јерсиз позулур, јеринә јетирилмирди. Әкәр белә гәрарлар партија органларында чалышан бир мә'мурун хошуна кәлмирдисә, о, һәмин гәрарын мә'насыз олдуғуну сөјләјир вә онун фәалијјәтини дајандырырды.

Китабхана ишинин инкишафына мане олан амилләрдән бири дә онун малијјәләшдирилмәси иди. Мә'лумдур ки, сосиализм гуручулуғу илләриндә кечмиш ССРИ-дә олдуғу кими Азәрбајчанда да китабханалар малијјәләшдириләркән "галыг" принсипиндән

мадди-техники базасынын мөһкәмләндирилмәсинә, китабхана ишчиләринин истифадә едилирди. Бу да әксәр һалларда китабханаларын мадди-рифаһ һалынын јахшылашдырылмасына имкан вермирди. Бир гајда олараг ССРИ мигјасында маашлар артырыларкән ән ахырда мәдәнијјәт ишчиләринин, о чүмләдән китабхана ишчиләринин маашы артырылырды.

Китабхана иши саһәсиндә баш верән бүтүн бу һадисәләр јени демократик вә дүнјәви дөвләт гуручулуғу шәраитиндә дәриндән дәрк едилмәли, базар игтисадијјатына чохпартијалылыға, плүрализмә, демократијаја ујғун елми-нәзәри, методоложи вә тәшкилати тәдбирләр һәјата кечирилмәлидир.

Әлбәттә, мүһарибә, игтисади бөһран вә кечид дөврү шәраитиндә көстәрилән мәсәләләри, хүсусилә малијјә вә тәшкилати мәсәләләри тезликлә һәлл етмәк мүмкүн дејилдир. Анчаг дөвләт гуручулуғумузун тәдричән мөһкәмләндирилмәси, республикамызда сабитлик јаранмасы, игтисадијјатымызда инкишафын баш вермәси, Азәрбајчан дөвләтинин сијаси имичинин артмасы китабхана нәзәријјәчиләри дә тәчрүби ишчиләри гаршысында көстәрилән проблемләрин өјрәнилмәси, елми нәтичәләр чыхарылмасы, китабханашүнаслығын елми-нәзәри вә методоложи әсасларынын һазырланмасы вәзифәләрини тарихи бир зәрурәт кими гојур. Мүасир шәраитдә Азәрбајчан китабханашүнаслығынын әсасында китабхана гуручулуғунун нәзәријјә вә тәчрүбәсинин демократикләшдирилмәси принсипи дурмалыдыр. Китабханашүнаслығын методоложи базасыны чәмијјәт вә тәфәккүрүн ән үмуми ганунларыны өјрәнән фәлсәфә тәшкил етмәлидир. Дикәр ичтимаи елмләр кими һәмин ганунлар китабханашүнаслыг үчүн дә апарычы рол ојнамалыдыр. Һәмчинин әсрләрдән бәри формалашан, тәкмилләшән, бөјүк елми-нәзәри вә методоложи базаја, үмумбәшәри дәјәрләрә малик олан бејнәлхалг китабханашүнаслығын мүддәаларындан јарадычылыгла истифадә едилмәлидир.

Мүасир мәрһәләдә Азәрбајчан китабханашүнаслығынын гаршысында дуран мәгсәдләр чәмијјәтдә баш верән кејфијјәт дәјишикликләринә ујғун олараг үмумбәшәри биликләрин, һуманист идејаларын јајылмасына, инсан һүгугларынын горунмасына, демократијанын бәргәрар олмасына, дүнја мәдәнијјәтинин, Азәрбајчан милли идеолоҝијасынын јајылмасына, мүстәгил суверен Азәрбајчан дөвләтчилијинин мөһкәмләнмәсинә хидмәт едән сосиал институт кими китабханаларын вәзифәләринин вә инкишаф истигамәтләринин мүәјјәнләшдирилмәсини тәләб едир. Бу просес, ејни заманда, совет һакимијјәти илләриндә китабханашүнаслығын нәзәријјәси, тәчрүбәси вә методикасында мејдана кәлиб формалашмыш

сәһв фикирләри, мүддәалары вә консепсијалары ашкара чыхарыб тәнгид етмәји, китабханачылыг нәзәријјәсини јанлыш бахышлардан вә тәһрифләрдән азад етмәји, дүнја китабханашүнаслығы тәчрүбәсиндән истифадә етмәклә китабханашүнаслығын нәзәријјәсиндә вә методикасында јени елми мүддәаларын вә консепсијаларын ишләниб һазырланмасыны, онларын китабханаларын тәчрүбәсинә тәтбиг олунмасыны тә'мин етмәји мүһүм вәзифә кими китабханашүнаслыг елминин гаршысында гојур.

Идеоложи әсирликдән азад олдуғумуз мүасир шәраитдә китабхана ишинә мүәјјән групун, партијанын мөвгејини ифадә едән идеоложи чәһәтдән дејил, фәлсәфи, методоложи бахымдан јанашмаг лазымдыр. Чәмијјәтин өз инкишафынын јени, даһа мүрәккәб мәрһәләсинә гәдәм гојдуғу индики дөврдә бу мүрәккәб мәрһәләнин хүсусијјәтләрини фәлсәфи чәһәтдән дәрк етмәк, китабхана ишинин фәлсәфәсини арашдырмаг хүсусилә зәруридир. Формалашмагда олан мүасир чәмијјәтдә китабханаларын мәдәни, информасија, сосиал әһәмијјәт вә вәзифәләри, башга ичтимаи институтлар вә сосиал дәјәрләр системиндә јери ајдынлашдырылмалыдыр. Китабханачылыг нәзәријјәси бүтүн бунлара јени тәфәккүр бахымындан, дүнја китабханашүнаслығынын мүтәрәгги елми наилијјәтләрини нәзәрә алмаг, ондан бәһрәләнмәк нөгтеји-нәзәриндән јанашмалыдыр.

Дүнја ичтимаијјәти тәрәфиндән китабхана ишинин бүнөврәси кими гијмәтләндирилән информасијанын үмумачыг олмасы принсипи китабханашүнаслығын әсас принсипи олмалы, чәмијјәт үзвләрини информасија илә максимум тә'мин етмәк вә бу саһәдә әмәли фәалијјәт көстәрмәк китабхана ишинин мәһәк дашына чеврилмәлидир.

Һуманитар елм кими китабханашүнаслыг фәлсәфә, сосиолоҝија, тарих, педагоҝика, психолоҝија, китабшүнаслыг, библиографијашүнаслыг, информатика вә с. елмләрин наилијјәтләриндән, нәтичәләриндән вә нәзәри мүддәаларындан истифадә едәрәк мүасир китабханачылыг нәзәријјәсини ишләјиб тәкмилләшдирмәли, әһалијә китабхана хидмәтинин сәмәрәли тәшкили јолу илә үмумбәшәри биликләрин тәблиғинин форма вә үсуллары һаггында бејнәлхалг стандартлара ујғун төвсијәләр һазырламалыдыр.

Республикамызда китабхана гуручулуғуну дүнја китабханачылығы сәвијјәсинә галдырмаг үчүн, һәр шејдән әввәл, китабхана иши саһәсиндә дөвләт сијасәтини мүәјјәнләшдирмәк, Азәрбајчан Республикасынын китабхана иши һаггында ганунуну гәбул етмәк лазымдыр. Белә ганунлар дүнјанын әксәр өлкәләриндә гәбул едилдији һалда, нәдәнсә, биздә онун гәбулу кечикдирилир. Узун илләрдән бәри республикамызын китабхана гуручулуғунда давам едән

бөһраны тезликлә арадан галдырмаг, китабхана ишини дүнјанын демократик дөвләтләринин тәчрүбәсиндән истифадә едәрәк дүнја стандартлары сәвијјәсинә галдырмаг Азәрбајчан дөвләтинин, республика китабхана ичтимаијјәтинин әсас вәзифәси олмалыдыр. Бу вәзифәнин јеринә јетирилмәси исә китабхана ишинә дөвләт тәрәфиндән әсаслы капитал гојулмасындан, китабхана ишинин компүтерләшдирилмәсиндән асылыдыр.

Һәмчинин китабхана ишинин дөврүн тәләбләри сәвијјәсинә галдырылмасында, дүнјанын габагчыл өлкәләриндә олдуғу кими, тәһсил, елм, мәдәнијјәт, инчәсәнәт, сәнаје, кәнд тәсәррүфаты ишчиләринин јерли идарә органларынын, бүтүн зијалыларын көмәјинә чидди еһтијач дујулур.